

Verslag bestuurlijke doorleefsessie langdurige hitte en droogte – 6 maart 2026

Op 6 maart 2026 kwamen bestuurders en directeurs van crisispartners, vakdepartementen en beheerders van vitale infrastructuur bijeen voor de bestuurlijke doorleefsessie 'langdurige hitte en droogte' (bijlage a). Deze doorleefsessie was georganiseerd op verzoek van de portefeuillehouder Klimaat- en waterveiligheid binnen het Veiligheidsberaad, dhr. Jan Hamming, en had als doel om aan de hand van een scenario in gesprek te gaan over bestuurlijke dilemma's en de verschillende verantwoordelijkheden en rollen. Deze doorleefsessie draagt bij aan de ambitie van het Veiligheidsberaad om tot een scherpe definitie te komen van de eigen rol. De sessie van 6 maart was de eerste van vier zulke sessies, die uiteindelijk moeten leiden tot meer inzicht in bestuurlijke dilemma's en rollen, en mogelijk ook aanknopingspunten bieden tot vervolg.

Dit verslag dient als informele terugkoppeling op hoofdlijnen voor de betrokken deelnemers.

Het scenario

Onder begeleiding van Deltares hebben de deelnemers gereflecteerd op een scenario rondom langdurige droogte, in combinatie met extreme hitte, gevolgd door natuurbrand en impact op de drinkwatervoorziening. Er traden cascade-effecten op die tot schaarste-dilemma's leidden in de organisaties. Het gebruikte scenario is onderbouwd met een factsheet (bijlage b), die naar aanleiding van onderzoek door TNO, het NIPV en Deltares is opgesteld. Op 4 december 2025 vond hiertoe een doorleefsessie plaats op ambtelijk-tactisch niveau, waarvan de opbrengsten als input hebben gediend voor deze bestuurlijke sessie.

De sessie startte met een toelichting op het scenario, waarna de deelnemers in drie gespreksronden reflecteerden op (1) hun bevoegdheden, afhankelijkheden en de redundantie van de eigen organisaties, (2) werd gediscussieerd over collectieve dilemma's en het effect daarvan op ieders mandaat en (3) reflecteerden de aanwezige partijen op een uitbreiding van het scenario. Tot slot reflecteerden de deelnemers op de opgehaalde bevindingen.

Opbrengsten gesprek - bestuurlijke dilemma's

Onzekerheid over het moment van crisis en opschaling

- > Langdurige hitte is een sluimerend crisisscenario. Er is behoefte aan een gemeenschappelijke duiding van het moment van crisis en het moment van opschaling naar landelijk.
- > Vroegtijdige opschaling vanuit de NCTV is niet zaligmakend. De fase waarin gekoppeld moet worden tussen de regionale en nationale crisisstructuur wekt onduidelijkheid op voor crisispartners. Juist deze 'tussensituatie' vraagt om goede verbinding en het betrekken van netwerkpartners.

Schaarste

- > Bovenregionale schaarsteverdeling: langdurige hitte en droogte zijn een inherent bovenregionaal crisistype, terwijl de veiligheidsregio's en waterschappen regionaal georganiseerd zijn. Zij zijn primair gebonden aan hun regionale verplichtingen, wat kan wrijven met prioritering van capaciteit voor bovenregionale inzet.
- > Operationele capaciteit: In de zomerperiode kunnen crisispartners niet op hun volle personeelsbestand rekenen als gevolg van de vakanties. Daarnaast treft hitte ook de gezondheid van actieve hulpverleners en worden zij getroffen door de uitval van vitale infrastructuur. Langdurige en droogte vergroten bovendien de kans op flitscrises. Er is dan ook al snel sprake van schaarste.

- > Voorraden: Partijen geven aan dat noodvoorraden en -plannen niet vanzelfsprekend zijn. Dit vraagt om intensiever contact en voorbereiding in de koude fase, waarin per scenario ook wordt gekeken naar welk type voorraden van belang zijn. Mogelijk kan met sectoren afspraken worden gemaakt over het aanleggen van voorraden. Neem hierbij het voorbeeld van de verdrinkingsreeks drinkwater.

Onduidelijkheid over effecten en sleutelbesluiten:

- > Liander geeft aan nog geen goed beeld te hebben van wat hitte op lange termijn doet met het stroomnet, waardoor schaarste en onzekerheid toeneemt. Daarover moeten partijen aan de voorkant al met elkaar in gesprek.
- > Zijn partijen bereid om op basis van deze risico-inschatting ingrijpende besluiten te nemen om een crisis voor te zijn of te prioriteren in de crisisbeheersing in de warme fase? Dat is niet voor te schrijven, maar moet met elkaar beoefend worden. Bijvoorbeeld: Waar en wanneer wordt de afweging gemaakt welke mobiliteit in de lucht wordt gehouden? Als treinen onderweg stranden ontstaan nieuwe problemen en extra chaos.
- > Er wordt momenteel gewerkt aan een code rood voor hitte door het KNMI. Ook bestaat er nog geen Landelijk crisisplan hitte. De NCTV heeft wel de intentie om dit op te stellen.

Inzicht en informatiedeling

- > Betrokken partijen moeten in de koude fase inzichtelijk maken wat ze van elkaar kunnen verwachten – en daar indien nodig afspraken over maken.
- > Publiekscommunicatie is soms versnipperd en gericht op verschillende doelgroepen. Wie communiceert over welke risico's? Hierover bestaat geen uniform beeld.

Opbrengsten gesprek – rollen en verbinding partners

Niet alle partners aan tafel

- > De zorgketen is nog onvoldoende betrokken. Er is daarnaast nog geen duidelijk beeld van de preparatie van zorginstellingen.
- > Bij hittescenario's zijn het ministerie van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur (LVVN) en Staatsbosbeheer ook relevante partners.
- > Drinkwaterbedrijven zijn een essentiële ketenpartner in dit scenario.

Verbinding nodig op verschillende niveaus

- > Bij een hittescenario, dat veelal op grote schaal plaatsvindt, is het van belang om niet alleen regionale netbeheerders te informeren maar ook de Gasunie als landelijke organisatie. Zij heeft zicht op mogelijke cascade-effecten zoals bovengrondse gasbuizen die bij extreme hitte een kwetsbaarheid vormen.
- > ProRail geeft aan dat er winst te behalen is in de samenwerking tussen vitale aanbieders en de algemene kolom.
- > Veiligheidsregio's hebben een belangrijke rol om iedereen bij elkaar te brengen en sleutelbesluiten te nemen. Daarvoor is het wel belangrijk om een goed informatiebeeld te hebben. Dat zou goed beoefend moeten worden met elkaar (ook met KCR2 en LOCC).

Vervolg

De deelnemers gaven aan het doorleven van klimaatscenario's in deze veelzijdige samenstelling te waarderen en als nuttig te ervaren. Daarbij gaven zij aan opvolging te willen geven aan dit gesprek met een verdiepende, bestuurlijke invalshoek.